

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

YKP-eräjäljitettävyyden tilanne ja tulevaisuus kalatalouden arvoketjussa

Jussi Peusa

erityisasiantuntija

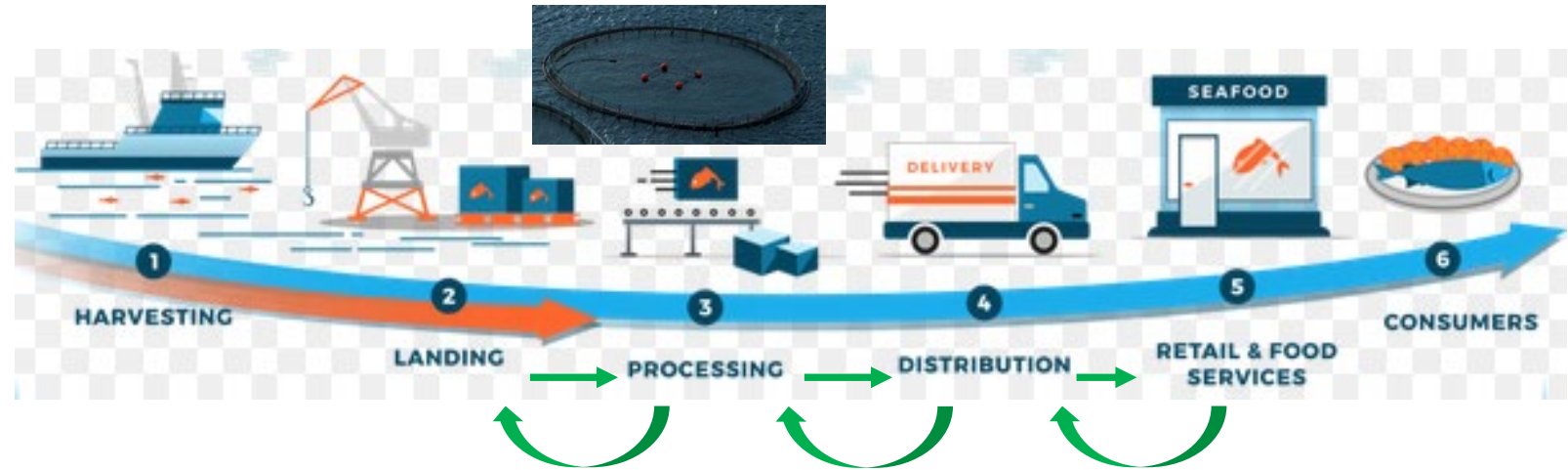
Kalan digijälki -hankkeen loppuwebinaari

17.8.2023

Esityksen sisältö

- Kansallinen tilanne elokuussa v. 2023.
- EU-tilanne elokuussa v. 2023.
- Tulevaisuus.

Kuvien lähde: Vericatch ja Wikipedia.

Kalastustuotteiden jäljitettävyys EU:n yhteisessä kalastuspolitiikassa

YKP-säädöksissä kalastustuotteiden jäljitettävyys perustuu

- viimeistään kalaerän ensimyyntiin (myynti alkutuottajalta ensiostajalle) yhteydessä muodostettavaan kalaerään ja sille annettavaan eräkoodiin
 - Tässä puheenvuorossa keskitymme ainoastaan tähän eli ”ykp-eräjäljitettävyyteen”.

- kuluttajia palveleviin merkintöihin.

<https://mmm.fi/kalat/elinkeinokalatalous/kalastuksen-valvonta-ja-kiintioseuranta/jaljitettavyys>

ja

<https://mmm.fi/kalat/elinkeinokalatalous/kalastuksen-valvonta-ja-kiintioseuranta/jaljitettavyys/tunnistenumero>

Kansallinen tilanne elokuussa v. 2023

- YKP-eräjäljitettävyyssvalvontaa suoritetaan projektiluonteisesti Ruokaviraston ohjaamana.
- Ruokaviraston erityisasiantuntija Jussi Peusa järjestää jokaisen tarkastuskäynnin yhdessä kunnallisen elintarvikevalvontayksikön kanssa ja osallistuu jokaiseen tarkastuskäyntiin. Tämä menettely on voimassa ainakin vuoden 2023 loppuun.
- Ruokavirasto ja Maa- ja metsätalousministeriö suosittelevat vahvasti, että kunnalliset elintarvikevalvontayksiköt eivät itsenäisesti suorita ykp-eräjäljitettävyystarkastuksia ennen kuin Ruokavirasto toisin ohjeistaa.
- Kunnalliset elintarvikevalvontayksiköt valvovat kuluttajia palvelevien merkintäsäädösten toteuttamista normaaliin tapaan toteuttamansa suunnitelmallisen oivavalvonnan osana.

Kansallinen tilanne elokuussa v. 2023

- YKP-eräjäljitetävyysvalvontaa suoritetaan projektiluonteisesti Ruokaviraston ohjaamana.

=

- Tehty n. 40 tarkastusta.
- Tarkastukset on tehty v. 2020, v. 2022 ja v. 2023.
- Selkeästi yli 50 % tarkastetuista toimijoista on saanut oiva-arvion A (oivallinen) tai B (hyvä).
- Oiva-arvio C (korjattavaa) johtaa kansallisen lain säätämän rikkomusepäilyilmoituksen tekemiseen. Oiva-arviota D ei ole annettu.

Jokaisella toimijalla on ollut oikeus ja mahdollisuus saada neuvoja ja tulkinta-apua

- ennen tarkastusta
- tarkastuksen aikana
- tarkastuksen jälkeen.

Kansallinen tilanne elokuussa v. 2023

- Monet, elleivät peräti kaikki tarkastetut toimijat, joiden toiminnan puutteista on jouduttu tekemään rikkomusepäilyilmoitus
 - ovat nyttemmin saaneet kehitettyä toimintansa ykp-eräjäljitettävyyksvaatimusten vaatimusten tasalle tai
 - ovat lähikuukausina saamassa kehitystoimensa siten päätökseen, että pystyvät täyttämään ykp-eräjäljitettävyyksvaatimukset.

Suuri haaste monelle toimijalle on ollut, minkälaiseen sähköiseen järjestelmään he investoivat ja kuinka paljon he investoivat.

- Miten järjestelmä palvelee toimijaa itseään?
- Miten järjestelmä kommunikoi muiden toimijoiden järjestelmien kanssa <-> sähköinen tietosanoma?

EU-tilanne elokuussa v. 2023

- Komissio kertoo muiden jäsenvaltioiden tilanteesta valitettavan kehnosti.
 - Tilannetta EU:ssa voinee luonnehtia termeillä ”kirjava” ja ”epätietoinen”.
 - YKP sisältää vaatimuksen eräjäljitettävyystiedon toimittamisesta jäsenvaltioiden rajojen yli – tällaiseen toimintaan ei ole käytännössä mitään realistisia mahdollisuuksia ennen kuin jotain merkittävää jollain merkittäväällä päätöksentekotasolla tapahtuu.
 - YKP -valvonta-asetuksesta on tulossa syksyllä 2023 uudistettu versio uusine lisäyksineen.
 - Makeasta vedestä kalastettu kala ja makeassa vedessä viljelty kala.
 - Vaatimus sähköisestä eräjäljitettävyystiedon siirrosta toimijoiden välillä?
 - Vuosien kuluttua mahdollisesti lisää tuoteryhmiä (”kalapuikot”, puolisiäilykkeet, täyssäilykkeet)?
- = Vaatimukset eivät ainakaan lievene tai vähene.

Tulevaisuus

Vaatimukset eivät ainakaan lievene tai vähene.

YKP-eräjäljitettävyys

Pitääkö toimijoiden noudattaa ykp-eräjäljitettävyysvaatimuksia? Kyllä.

Päivittäistavarakauppa (keskusliikkeet), kansallisesti toimivat elintarviketukkukauppaketjut jne, pitääkö yksittäisiä myymälöitä ja tukkuvarastoja valvoa? Vuonna 2023 ei. Tavoite on, että kansallisesti (pelkästään) ns. pääkonttorivalvonta riittäisi tulevina vuosina.

Pitääkö suurkeittiöitä ja ravintoloita valvoa? Vuonna 2023 ei. Jollain aikajänteellä jollain tiheydellä kyllä. Huom. Suurkeittiö ja ravintola ottavat ykp-eräjäljitettävyystiedot kalastustuotteen toimijalta vastaan ja säilyttävät ne.

Keskustelua ja kysymyksiin vastaamista varmasti tarvitaan edelleen.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Lisätietoja: jussi.peusa@ruokavirasto.fi p. 050 379 2862

Kiitos